

Agitació política a Escandinàvia

Les eleccions legislatives i els referèndums sobre la incorporació a la UE protagonitzen l'activitat política als països escandinaus.

Els països escandinaus estan agitats. El motiu d'aquests trastals, tan poc freqüent al nord del continent, és la realització, aquesta tardor, de consultes populars amb vista a ratificar el tractat d'adhesió a la Unió Europea (UE).

“Ara dedicarem tots els esforços a guanyar el referèndum”, va proclamar el socialdemòcrata Ingvar Carlsson, el diumenge, dia 18, en saber la seva victòria a les eleccions legislatives. Un resultat que significa el retorn de la socialdemocràcia al poder, després de tres anys de govern conservador.

Durant la campanya, la paraula Europa ni fou pronunciada. Hi havia un pacte de no mesclar temes interns –atur, crisi de la societat del benestar, model econòmic– amb qüestions deriva-

des de la incorporació a la UE, el dia 1 de gener, si els suecs així ho decideixen.

Carlsson, gris successor del carismàtic Olof Palme –assassinat el febrer del 1986–, ha recollit els vots dels descontents del programa d'austeritat aplicat des del 1991 pel conservador Carl Bildt. Però, amb les reformes econòmiques, indispensables segons els economistes independents, no s'ha pogut reduir ni l'atur –el 14%, la taxa més elevada des de la Segona Guerra Mundial– ni el dèficit fiscal. En canvi, ha fet l'efecte que hom volia desmuntar l'estat del benestar, una conquesta que els suecs consideren innegociable. Les retallades d'algunes prestacions socials han estat rebudes com una traïció del bloc burgès, la coalició de dretes que ha governat aquests últims tres anys. Per això,

Ingvar Carlsson va recu- perar, després d'una le- gislatura de govern del conservador Carl Bildt, les regnes de Suècia. La preocupació de Carlsson és, ara, aconseguir un vot afir- matiu dels suecs en el re- ferèndum sobre la incorpo- ració a la Unió Europea, després que els finesos s'hagin decidit i abans que ho facin el noruecs.

molts s'han decidit a llançar-se als braços de la socialdemocràcia, nostàlgics d'un passat més igualitari i solidari que no pas ara.

Carlsson no ha promès meravelles, perquè no en pot fer. El dèficit fiscal és massa elevat (200.000 milions de corones, uns tres bilions de pessetes) per a pretendre ser generós amb els refugiats, els jubilats i els parats. Ben altrament, el líder socialdemòcrata ha assegurat que aplicarà "una política econòmica rigorosa per estabilitzar el deute i reduir el dèficit públic, tot respectant una redistribució justa dels ingressos de l'estat".

És a dir que el nou primer ministre es mourà ben poc de la línia marcada per Bildt. La liberalització del mercat de treball, la neteja del sector públic i la política monetària han contribuït, segons els especialistes, a la reactivació econòmica. Una recepta ben cara, perquè no ha baixat gens la taxa de desocupació. Els suecs s'hauran d'acostumar a conviure amb aquesta plaga europea que no hi ha manera de combatre —potser perquè els responsables econòmics es preocupen més de les xifres i de la maleïda competitivitat que no pas de l'atur crònic.

Criticat per l'esquerra ex-comunista i els ecologistes, Carlsson solament podrà governar en solitari —li falten tretze diputats per a la majoria parlamentària— o amb el suport d'algun petit partit del bloc burgès. "Vull trencar la política de blocs que ha dominat aquests darrers anys", va anunciar el líder socialdemòcrata.

Però Carlsson sembla més preocupat pel referèndum que no pas per establir aliances que no li són indispensables per a governar. Les enquestes pronostiquen una victòria massa ajustada (51% sí, contra un 45% no) perquè pugui adormir-se. El Partit Socialdemòcrata, de tradició europeïsta, ha de vèncer les reticències de milions de suecs que temen que, amb l'adhesió a la Unió Europea, no siguin envaïts per emigrants i aliments de qualitat dubtosa, perdin sobirania i siguin dirigits pels buròcrates de Brussel·les.

Per sort, Carlsson no serà sol en la defensa del sí. El bloc burgès també és partidari d'una adhesió que ha negociat l'anterior primer ministre, Carl Bildt. A l'altra banda de la barricada hi ha els ex-comunistes (Partit de l'Esquerra) i els verds. Els primers, dirigits per Gundrum Schyman, han aconseguit 22 diputats (sis més que no en les eleccions del 1991) criticant el programa d'austeritat. Els ecologistes es presenten al Parlament amb 18 escons, un resultat més que satisfactori per a una força política que no tenia representació.

Suecs, finesos i noruecs. Suècia farà el referèndum el 13 de novembre, quasi un mes després del finlandès (16 d'octubre). Un triomf del sí a Hèlsinki podria influir els electors suecs indecisos, que aleshores podrien argumentar que

el seu país es quedarà aïllat si no entra a la UE. Els finesos són, segons els sondatges, els més europeïstes, segurament perquè no volen estar sols al costat de Rússia, un gegant amb qui sempre ha estat difícil de conviure.

Noruega és el país escandinau on els contraris a la integració europea són més forts. Les negociacions sobre l'adhesió ja varen ser difícils, plenes d'amenaçes, perquè els noruecs pretenien uns privilegis en el sector pesquer que Madrid considerava excessius.

La primera ministressa, la laborista Gro Harlem Brundtland, en campanya des de fa sis mesos, no es cansa de demanar el vot afirmatiu. Ha arribat a escriure al diari conservador *Aftenposten* que Noruega no es pot permetre el luxe de viure al marge d'Europa. "Pel bé de Noruega, ens hem d'adherir a la UE", podem llegir en les planes del diari d'Oslo.

I és que el referèndum del 1972 s'ha convertit en el fantasma que no deixa dormir la primera ministressa. Aquest any, fatídic per als europeïstes, els noruecs varen negar-se —42% no, 25% sí— a entrar a Europa.

Els detractors de l'adhesió argumenten, com a Suècia, que Noruega perdre la sobirania en mans dels euròcrates, les riques zones de pesca seran saquejades per espanyols i portuguesos i hauran de pagar més impostos per subvencionar les regions "paràsites" d'Europa. Al davant dels qui demanen el no hi ha Kristen Nygaard, un professor d'informàtica que malgasta energies passejant-se pel país diabolitzant la Unió Europea.

L'única ajuda al govern pot venir de Finlàndia i Suècia. Si en aquests dos països triomfa el sí —el referèndum noruec serà l'últim—, Brundtland respirarà tranquil·la perquè tindrà molt de guanyat. Els escandinaus sembla que s'estimin més d'actuar conjuntament, quan es tracta d'establir relacions amb els europeus del sud, que admiren però que també temen.

Els privilegis danesos. El parent més europeu dels escandinaus, Dinamarca, va tenir eleccions legislatives dimecres de la setmana passada. En aquesta ocasió, la campanya ha estat aprofitada per parlar de la desocupació (12,5%) i de la crisi econòmica que amenaça l'estat del benestar. No ha calgut mencionar la paraula Europa: tothom està content amb les concessions que els danesos varen obtenir a la cimera d'Edimburg, el desembre del 1992. Gràcies a aquests privilegis, els polítics danesos varen poder guanyar el segon referèndum sobre la ratificació del Tractat de Maastricht, fet el 1993.

Segons els primers resultats, el primer ministre, el socialdemòcrata Paul Nyrop Rasmussen, podrà continuar amb la coalició que ha governat Dinamarca aquests últims vint mesos, en substitució del conservador Paul Schluter.

Antoni Castel